

3 - Manas tiesības pēc tiesas procesa

A. Vai man ir tiesības pārsūdzēt tiesas lēmumu?

Jums ir tiesības pārsūdzēt pirmās instances tiesas spriedumu, desmit dienās no sprieduma pieņemšanas iesniedzot apelācijas sūdzību. Tiesa var pagarināt šo termiņu līdz 20 dienām.

Apelācijas sūdzība jāadresē vienu līmeni augstākai tiesai (apgabaltiesas krimināllietu tiesas kolēģijai), bet jāiesniedz tiesai, kas pieņēmusi spriedumu.

Nevar atsevišķi pārsūdzēt tiesas procesā pieņemtus lēmumus. Tos var pārsūdzēt tikai kopā ar spriedumu.

Apelācijas sūdzību varat iesniegt, ja uzskatāt, ka tiesa pieņēmusi nepareizu lēmumu, piemēram, piespriedusi pārāk smagu sodu, juridiski nepareizi interpretējusi jūsu rīcību (piemērojusi neatbilstošu Krimināllikuma pantu vai panta daļu) utt.

Apelācijas sūdzības iesniegšana aptur sprieduma stāšanos spēkā attiecībā uz visiem apsūdzētajiem konkrētajā lietā.

Apelācijas sūdzības iesniegšana par attaisnojošu tiesas spriedumu neaptur sprieduma stāšanos spēkā daļā par apsūdzētā atbrīvošanu no apcietinājuma, mājas aresta vai sociālās korekcijas izglītības iestādes.

Ja apelācijas periodā atrodaties cietumā, par apelācijas iesniegšanas 10 vai 20 dienu termiņa sākumu uzskata dienu, kad jums izsniegts tiesas spriedums jums saprotamā valodā.

Ja jums rodas veselības problēmas vai tādi ģimenes apstākļi, kuru dēļ jūs būtu jāatbrīvo no apcietinājuma, varat lūgt, lai tiesa pārskata apcietinājuma piemērošanas pamatojumu. Tiesa šo lūgumu var noraidīt.

Tiesa jūs informēs par apelācijas sūdzības izskatīšanas sākumu. Apelācijas sūdzības nav jāizskata noteiktā termiņā, tomēr tiesām ir pienākums ievērot saprātīgus termiņus.

Jums ir tiesības apelācijas sūdzībā uzrādīt jaunus pierādījumus, paskaidrojot, kāpēc tie būtu jāizvērtē un kāpēc šie pierādījumi nav iesniegti pirmās instances tiesai. Jums ir tiesības lūgt, lai apelācijas instances tiesa izskata pierādījumus, ja domājat, ka tie ir būtisks apelācijas sūdzības pamatojums.

B. Kādas ir citas manas pārsūdzības iespējas?

Ja tiesa noraida jūsu sūdzību, jums ir tiesības apstrīdēt apelācijas instances tiesas spriedumu kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Krimināllietu departamentā. Kasācijas sūdzība jāiesniedz desmit dienās no dienas, kad kļuvis pieejams apelācijas instances tiesas spriedums. Tiesa var pagarināt šo termiņu līdz 20 dienām.

Ja jūs attaisno vai kriminālprocesu izbeidz juridisku iemeslu dēļ, jums ir tiesības uz kompensāciju.

Uz kasācijas sūdzības iesniegšanu attiecas ļoti stingras prasības — sūdzības iesniedzējam jāpierāda, ka noticis būtisks Krimināllikuma vai Kriminālprocesa likuma pārkāpums.

Dažos gadījumos jums ir tiesības lūgt, lai tiesa atjauno kriminālprocesu, ja pēc tiesas sprieduma stāšanās spēkā ir atklāti jauni apstākļi. Tiesas spriedums nav jāpārskata noteiktā termiņā.

Dažos gadījumos (ja notikuši būtiski Krimināllikuma vai Kriminālprocesa likuma pārkāpumi) spēkā stājušos tiesas spriedumu/lēmumu pēc jūsu advokāta pieteikuma var pārskatīt arī tad, ja tas nav skatīts kasācijas kārtībā.

Pieteikums nav jāiesniedz noteiktā termiņā.

Pirmās instances tiesas spriedums stājas likumīgā spēkā, ja tas nav pārsūdzēts apelācijas kārtībā. Apelācijas instances tiesas spriedums stājas likumīgā spēkā, ja tas nav pārsūdzēts kasācijas kārtībā. Kasācijas instances tiesas lēmums stājas likumīgā spēkā tā pieņemšanas dienā.

C. Kādas ir sekas notiesāšanas gadījumā?

i. Ziņas par sodāmību

Ziņas par jūsu sodāmību Latvijā bez jūsu piekrišanas ievada [Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas Informācijas centra](#) sodu reģistra aktuālajā datubāzē un glabā līdz brīdim, kad sodāmība ir dzēsta vai noņemta, bet gadījumā, kad piemērots medicīniska vai audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis, — līdz brīdim, kad medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis ir atcelts vai audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis ir izpildīts. Ja jums piespriests administratīvs sods, informāciju šajā datubāzē glabā līdz brīdim, kad no administratīvā pārkāpuma lietā piemērotā soda izpildes vai no tā izpildes noilguma iestāšanās ir pagājis gads. Pēc tam šīs ziņas tiek pārvietotas uz arhīva datu bāzi, kur likumā noteiktajā termiņā tiek turpināta to uzglabāšana. Šo kārtību nevar apstrīdēt.

ii. Soda izpilde, ieslodzīto nodošana, probācija un alternatīvi sodi

Ieslodzījuma vietu pārvalde triju darba dienu laikā no dienas, kad saņemta tiesas informācija par sprieduma izpildes uzsākšanu, nosūta ierakstītu vēstuli ar īslaicīgu brīvības atņemšanu notiesātajai personai, norādot brīvības atņemšanas iestādi un laiku, kad personai jāierodas soda izciešanai.

Ja notiesātais slēpjas un nav zināma viņa atrašanās vieta vai notiesātais neierodas īslaicīgās brīvības atņemšanas soda izciešanai vai persona, kurai noteikts medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis, neierodas ārstniecības iestādē, tās tiesas tiesnesis, kura kontrolē sprieduma izpildi, vai tiesa, kas lemj par soda aizstāšanu ar brīvības atņemšanu, pieņem lēmumu par notiesātā meklēšanu. Šo lēmumu pieņem rakstveida procesā un tas nav pārsūdzams.

Par izvairīšanos no brīvības atņemšanas vai tiesību ierobežošanas soda izciešanas ir paredzēta kriminālatbildība Krimināllikuma 312. pantā “Izvairīšanās no tiesas nolēmuma pildīšanas”.

Ja nosacīti notiesātais bez attaisnojoša iemesla nepilda kriminālsodu izpildi reglamentējošā likumā paredzētos vai soda izpildes iestādes noteiktos pienākumus, tiesa var pieņemt lēmumu par spriedumā noteiktā soda izpildīšanu vai pārbaudes termiņa pagarināšanu līdz vienam gadam. Taču, ja pārbaudes laikā tiek izdarīts jauns noziedzīgs nodarījums, piespriests sods ir izpildāms obligāti.

Ja ar probācijas uzraudzību notiesātais bez attaisnojoša iemesla nepilda kriminālsodu izpildi reglamentējošā likumā paredzētos vai soda izpildes iestādes noteiktos pienākumus, tiesa aizstāj neizciesto soda laiku ar brīvības atņemšanas sodu.

Ja notiesātais bez attaisnojoša iemesla nepilda sabiedriskos darbus, tiesa aizstāj neizciesto soda laiku ar īslaicīgu brīvības atņemšanu.

Naudas soda samaksu var sadalīt termiņos vai atlikt uz laiku. Taču, ja naudas sods termiņā netiek nomaksāts, tiesa nesamaksāto sodu aizstāj ar brīvības atņemšanu. Ja naudas sodu vai tā daļu samaksā laikā, kad notiesātais naudas soda vietā izcieš brīvības atņemšanas sodu, viņš atbrīvojams vai brīvības atņemšanas ilgums saīsināms atbilstoši samaksātajai naudas soda daļai.

■ Lapa atjaunināta: 19/09/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Vairumā gadījumu izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.